

# Morgen – og sorg – i Gaza: Palæstinenserne kan endelig begynde det vigtige arbejde med at sørge af Dr. Izzeldin Abuelaish

Read the English original below the Danish translation.

Ikke korrekturlæst

Meget bevægende kronik af den gazansk-canadiske Dr. Izzeldin Abuelaish en dag efter våbenhvilen i Gaza

22. januar 2025 (Schiller Instituttet) – Følgende kronik af den gazansk-canadiske Dr. Izzeldin Abuelaish blev offentliggjort i The Globe and Mail i Toronto den 21. januar 2025, en dag efter at våbenhvilen mellem Israel og Hamas begyndte. Forfatteren har givet sin tilladelse til, at vi offentliggør den. Dr. Abuelaish er forfatter til bogen *Jeg Skal Ikke Hade*, som han skrev, efter at tre af hans døtre og en niece blev dræbt i et israelsk angreb i 2009. Schiller Instituttets interview med ham i marts 2024 er tilgængeligt her:

Den førende palæstinensiske læge og fredsaktivist Dr. Izzeldin Abuelaish

interviewet af Schiller Instituttet i Danmark: "Jeg vil ikke hade"

Udskrift af interview: Palæstinensiske Dr. Izzeldin Abuelaish: Jeg vil ikke hade. Stop volden. Vælg håb og sameksistens

Han talte også på Schiller Instituttets Oasis Plan-konference i april 2024. Se linket nedenunder.

---

## **Morgen – og sorg [Morning and mourning] – i Gaza: Palæstinenserne kan endelig begynde det vigtige arbejde med at sørge**

af Izzeldin Abuelaish

Izzeldin Abuelaish er palæstinensisk-canadisk forfatter, menneskerettighedsforkæmper og professor emeritus ved University of Toronto.

I mange år er sorgen i Gaza blevet undertrykt, begravet under vægten af bombardementer og frygt, som om det at udtrykke smerte er en slags privilegium.

Og derfor står palæstinenserne i dette skrøbelige og paradoksale øjeblik – starten på en våbenhvile i Gazastriben – foran en længe ventet scene: en chance for at sørge i fred.

Under en krig bliver øjeblikke til levende vidnesbyrd om smerte, rædsel, drab og ødelæggelse. Krig opleves ikke af mennesker som en kamp om magt, men som en test af menneskelig vilje over for den hårdeste vold og uretfærdighed. Og denne krig har stjålet folks drømme, deres mest grundlæggende rettigheder til et værdigt liv. Hvert ødelagt hus var engang et fristed, og hver ødelagt gade var engang en passage til håb. Selv om krigen slutter helt, vil dens indvirkning aldrig forlade sjælene.

Men håbet er stadig den skjulte kraft, der kan give livet ny mening.

Våbenhvilen er en mulighed for, at dette håb kan slå rod i Gaza, et land, der aldrig har kendt til fred, hvor hver dag begynder og slutter med lidelse, og som er tynget af sår fra både fortid og nutid. Denne by fortjener en chance for at sørge uden frygt og for at leve fri af dødens skygge. Selv om fuldstændig fred kan synes langt væk, giver denne våbenhvile plads til at begynde på en frisk. Det er et desperat tiltrængt pusterum for de afdøde sjæle, for hjerterne hos dem, der

holder ud, for et land, som en dag fortjener varig ro.

Der er nu en chance for, at håbet for alvor kan slå rod i hjertet på den enke, der er blevet mor, det forældreløse barn, den sørgende far og søsteren, der klamrer sig til minderne. På trods af deres enorme tab har de styrken til at overleve.

I et land, der har kendt til uretfærdighed, undertrykkelse og besættelse, mere end det har kendt til fred, bliver sorgen en modstandshandling. At sørge betyder at anerkende sit tab, at anerkende, at man er et menneske, der er tynget af smerte. Men at sørge over mistede kære uden frygt for at møde samme skæbne har været en uopnåelig drøm for Gaza. I dag, i den fredelige stilhed i gader, der i går var fyldt med en anden slags stilhed – en, der er svanger med rædslen for mulig ødelæggelse – giver sorgen mulighed for den fordybelse, der er nødvendig til at forfølge ny mening og nyt liv.

Selvfølgelig er sorg ikke enden på vejen. Det er det første, afgørende skridt mod at genopbygge sjælen, mod at respektere mindet om dem, der er gået bort, mod at give sårene plads til at trække vejret. Sorg er den eneste måde at forblive menneske på i lyset af hadet.

Efter mere end 15 måneders bombardementer vender folk tilbage til murbrokkerne – ikke for at finde ly, men for at udføre den hjerteskræende opgave at finde ligene af deres kære. Blandt murbrokkerne ligger smertefulde minder. Hvor dyb er denne smerte – at finde lig, hvoraf nogle er blevet gnavet i af herreløse hunde.

Børnenes drømme – om at lære i skolen, om at finde forsvundne venner eller legetøj – ligger også under murbrokkerne. Men sorgen giver dem mulighed for at finde en verden, hvor sikkerhed og uskyld kan trives igen. Disse drømme, der nægter at blive begravet, minder verden om, at selv i krig er børns håb i stand til at overleve.

De, der har levet i en cyklus af konstant terror, kan nu

endelig finde den længe ventede søvn. Det vil stadig ikke være en almindelig søvn, men en, der er tynget af minder og smerte, en, der blotter sårene. Og selv når våbenhvileaftaler annonceres, forbliver ventetiden på fred smertefuld. Timerne bliver på en eller anden måde tungere end årene, mens folk lever på en knivsæg mellem frygten for det sidste bombeangreb og det at turde håbe på frelse. Hvert øjeblik, der er gået i løbet af de sidste 15 måneder, har bragt muligheden for tab med sig; nu er det blandet med den skrøbelige mulighed for fred – og potentialet for en anden slags smerte.

Smerte i Gaza bliver til energi til vedholdenhed. Et blødende sår bliver et symbol på styrke. Men tab, på trods af dets grusomhed, planter i hjerterne en vilje til at leve. Palæstinenserne er ikke kun ofre for krig; de er et eksempel på ukuelig vilje, der legemliggør, hvad det vil sige at rejse sig fra asken. Selve landet fortæller historier om dette modstandsdygtige folks lidelser. De huse, der blev ødelagt, var engang fyldt med latter, og de gader, der blev reduceret til murbrokker, var engang korridorer med liv – men på trods af alt dette står palæstinenserne oprejst og gør smerte til en lektie og standhaftighed til en livsstil.

I dette land er der noget, der er værd at leve for. Gaza er ikke bare en by, men et symbol på beslutsomhed og håb. Under murbrokkerne går palæstinenserne nu i gang med at skabe liv ud af død. Nederlaget ligger ikke i ødelæggelsen, men i tabet af troen på frihed og værdighed; det er det, Gazas befolkning afviser. Det er derfor, palæstinenserne stadig er håbefulde. Det er ikke kun, fordi de fortjener liv, men fordi de tror på, at friheden kommer, og at den smerte, de oplever i dag, vil være kimen til at skabe en mere retfærdig og fredelig fremtid.

Fra Gazas smerte kommer der dybe menneskelige lektioner. Palæstinenserne lærer os, at krige kan ødelægge hjem, men de kan ikke udslette troen. De lærer os, at håb, når det bliver en livsstil, er bedre end noget våben eller nogen begrænsning.

Det er derfor, Gaza ikke bare er en lidende by, men et symbol på modstandskraft. Så dens befolkning, som forvandler enhver tragedie til styrke og enhver ødelæggelse til opbygning, sender nu et budskab til verden: Livet sejrer altid. Palæstinenserne er styret af håb, bevæbnet med vilje og tror på, at frihed, retfærdighed, lighed og værdighed er essentielle og afgørende for fred.

Hvem ved, hvor længe denne våbenhvile vil vare? Men rejsen mod fred kan nu begynde.

---

Mere om Dr. Abuelaish:

Dr. Izzeldin Abuelaishs tale til Schiller Instituttets konference  
om Oase-Planen den 13. april 2024

Palestinian Dr. Izzeldin Abuelaishs artikel i anledning af 76 år efter "katastrofen" for palæstinenserne

---

English original:

### **Very Moving Op Ed by the Gazan Doctor Izzeldin Abuelaish One Day After the Cease-Fire in Gaza**

The following op ed by the Gazan-Canadian Dr. Izzeldin Abuelaish was published in The Globe and Mail in Toronto on January 21, 2025, one day after the commencement of the cease-fire agreement between Israel and Hamas. The author has given his permission to us to publish it. Dr. Abuelaish is the author of the book, I Shall Not Hate, written after three of his daughters and a niece were killed in an Israeli attack in 2009. The Schiller Institute in Denmark's interview with him in March, 2024 is available here in English:

**Den førende palæstinensiske læge og fredsaktivist Dr. Izzeldin Abuelaish**

## **interviewet af Schiller Instituttet i Danmark: "Jeg vil ikke hade"**

He also spoke at the Schiller Institute's Oasis Plan conference in April 2024.

### **Morning – and mourning – in Gaza: Palestinians can finally begin the important work of grieving**

**by Izzeldin Abuelaish**

Izzeldin Abuelaish is a Palestinian-Canadian author, human rights advocate and professor emeritus at the University of Toronto.

For many years, grief in Gaza has been repressed, buried under the weight of bombing and fear, as though expressing pain is some sort of privilege.

And so at this fragile and paradoxical moment – the start of a ceasefire in the Gaza Strip – Palestinians stand before a long-awaited scene: a chance to grieve in peace.

During a war, moments turn into living testimonies of pain, horror, killing and destruction. War is not experienced by people as a struggle for power, but as a test of human will in the face of the harshest violence and injustice. And this war has stolen people's dreams, their most basic rights to a dignified life. Every destroyed house was once a haven, and every shattered street was once a passageway to hope. Even if the war fully ends, its impact will never leave souls.

But hope remains the hidden force that can give life new meaning.

The ceasefire is an opportunity for this hope to take root in Gaza, a land that has never known peace, where each day begins and ends in suffering, and which is burdened by wounds both past and present. This city deserves the chance to mourn without fear and to live free from the shadow of death. While complete peace may seem far off, this ceasefire offers a space to begin anew. It is a desperately needed respite for the departed souls, for the hearts of those who endure, for a land that deserves lasting tranquillity one day.

There is now a chance for hope to truly take root in the heart of the widowed mother, the orphaned child, the grieving father, the sister clinging to memories. Despite their immense losses, they embody the strength to survive.

In a land that has known injustice, oppression and occupation more than it has known peace, grief becomes an act of

resistance. To grieve means acknowledging your loss, acknowledging that you are a human who is burdened with hurt. But mourning for lost loved ones without fear of meeting the same fate has been an elusive dream for Gaza. Today, in the peaceful silence of streets that were yesterday filled with a different kind of silence – one pregnant with the terror of potential destruction – mourning allows for the contemplation needed to pursue new meaning and new life.

Of course, mourning is not the end of the road. It is the first, crucial step toward rebuilding the soul, toward respecting the memory of those who have passed away, toward giving wounds space to breathe. Mourning is the only way to remain human in the face of hatred.

After more than 15 months of bombing, people are returning to the rubble – not for shelter, but for the heartbreaking task of recovering the bodies of loved ones. Among the debris lie painful memories. How deep, this pain – finding bodies, some of which have been gnawed at by stray dogs.

The dreams of children – of learning at school, of finding lost friends or toys – lie under that rubble, too. But mourning allows them to find a world where safety and innocence can thrive again. These dreams that refuse to be buried remind the world that even in war, the hope of children is capable of survival.

Those who have lived in a cycle of constant terror may now finally find long-awaited sleep. It will still not be an ordinary sleep, but one burdened with memories and pain, one that reveals the wounds. And even when ceasefire agreements are announced, the wait for peace remains painful. The hours become somehow heavier than years, as people live on a knife's edge between the fear of the last bombing and daring to hope for salvation. Every passing moment over the last 15 months has brought with it the possibility of loss; now, it is mixed in with the fragile possibility of peace – and the potential for a different kind of pain.

Pain in Gaza is turning into energy for persistence. A bleeding wound becomes a symbol of strength. But loss, despite its cruelty, plants in hearts a determination to live. Palestinians are not only victims of war; they are an example of indomitable will, embodying what it means to rise from the

ashes. The land itself tells stories of the suffering of this resilient people. The houses that were destroyed were once filled with laughter, and the streets that were reduced to rubble were once corridors of life – but despite all this, Palestinians stand tall, turning pain into a lesson and steadfastness into a way of life.

On this land, there is something worth living for. Gaza is not just a city, but a symbol of determination and hope. From beneath the rubble, Palestinians are now embarking on the work of creating life from death. Defeat is not in destruction, but in the loss of faith in freedom and dignity; this is what the people of Gaza are rejecting. That's why Palestinians remain hopeful. It's not only because they deserve life, but because they believe that freedom is coming, and that the pain they are experiencing today will be the seed for creating a more just and peaceful future.

From Gaza's pain, profound human lessons emerge. Palestinians teach us that wars may destroy homes, but they cannot erase faith. They teach us that hope, when it becomes a way of life, is superior to any weapon or restriction.

That is why Gaza is not just a suffering city, but a symbol of resilience. So its people, who transform every tragedy into strength and every destruction into construction, are now sending a message to the world: life always triumphs. Palestinians are governed by hope, armed with will and believe that freedom, justice, equality and dignity are essential and crucial to peace.

Who knows how long this ceasefire will last? But the journey to peace can now begin.

---

More about Dr. Abuelaish:

His speech to the Schiller Institute conference about the Oasis Plan on April 13, 2024:

Dr. Izzeldin Abuelaishs tale til Schiller Instituttets konference

om Oase-Planen den 13. april 2024

His article on the occassion of 76 years after "the catastrophe (Nakba)" for the Palestinians:

Palestinian Dr. Izzeldin Abuelaishs artikel i anledning af 76 år efter "katastrofen" for palæstinenserne

Foto: Creator: Libertinus, Copyright: Creative Commons: Atribución – Compartir por igual